

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 28. mai 2021
(OR. en)

9052/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0353(COD)

ENV 333
ENT 91
MI 380
IND 155
ENER 249
CODEC 748

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat
Saaja: Alaliste esindajate komitee / nõukogu

Komisjoni dok nr: 13944/20 + ADD 1

Teema: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb
patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse
kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020
- Eduaruanne

Pidades silmas keskkonnaministrite 10. juuni 2021. aasta kohtumist, edastatakse delegatsioonidele
lisa eesistujariigi koostatud eduaruanne.

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020

Eduaruanne

Keskkonna nõukogu, 10. juuni 2021

I. SISSEJUHATUS

Komisjon võttis 10. detsembril 2020 vastu määruse ettepaneku, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, eesmärgiga asendada praegune patarei- ja akudirektiiv. Ettepaneku eesmärk on patareisid ja akusid käsitleva ELi õigusraamistiku ajakohastamine patareide ja akude arendamise ja tootmise suurenenud nõudluse kontekstis.

Komisjoni ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 114.

Komisjon märgib ettepaneku peamiste eesmärkidena järgmise: siseturu toimimise tugevdamine; ringmajanduse edendamine ning keskkonna- ja sotsiaalse mõju vähendamine patareide ja akude olelusringi kõigis etappides.

See on Euroopa rohelise kokkuleppe tulemuste lahutamatu osa ja põhineb sellistel Euroopa Komisjoni algatustel nagu patareisid ja akusid käsitlev strateegiline tegevuskava, uus ELi ringmajanduse loomise tegevuskava, Euroopa uus tööstusstrateegia ning säästva ja aruka liikuvuse strateegia. Samuti on ettepanekus tuginetud praeguse patarei- ja akudirektiivi hinnangule, mis avaldati aprillis 2019. Sel eesmärgil teeb komisjon ettepaneku võtta vastu üksainus määrus, mis hõlmaks patareide ja akude kogu olelusringi, kehtestades:

- säästvus- ja ohutusnõuded, näiteks CO₂ jalajälje reeglid, minimaalse ringlusmaterjalisisalduse nõuded, hindamis- ja vastupidavuskriteeriumid ning ohutusparameetrid;
- märgistus- ja teabe esitamise nõuded, näiteks säästvast käsitleva teabe säilitamine, ning andmed akude seisukorra ning eeldatava kasutusea kohta;

- olelusringi lõpu haldamist käsitlevad sätted, näiteks laiendatud tootjavastutuse nõuded, patarei- ja akujäätmete kogumise korraldus ja eesmärgid, ringlussevõtu määr ja materjalide taaskasutamine;
- majandustegevuses osalejate kohustused seoses tootenõuete rakendamisega ja hoolsuskohustuse süsteemide tunnustamisega;
- elektroonilise teabevahetussüsteemi ja akupassi loomise;
- keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslikud miinimumkriteeriumid;
- teised sätted, mille eesmärk on rakendamise, vastavushindamise reeglite, vastavushindamisasutustest teavitamise, turujärelevalve ja majandushoobade hõlbustamine.

Kavandatav määrus koosneb 79-st artiklist, 14-st lisast ning selles esitatakse rohkem kui 30 teisest õigusakti.

Vastavalt esimeeste 29. aprilli 2021. aasta konverentsil vastu võetud otsusele on Euroopa Parlamendis ettepaneku eest vastutav keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon ning kaasatud komisjonid on Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 57 kohaselt tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon ja siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon, kusjuures transpordi- ja turismikomisjon (TRAN) esitab arvamuse. Euroopa Parlament hääletab oma seisukoha üle eeldatavasti täiskogu istungil 2022. aasta veebruaris.

Oma 17. detsembri 2020. aasta järel dustes¹ „Teeme majanduse taastamise ringluspõhiseks ja keskkonnahoidlikuks“ peab nõukogu tervitatavaks „komisjoni ettepanekut patareisid ja akusid käsitleva uue õigusraamistiku kohta, mille eesmärk on tagada kõikide akude ja patareide ohutu, ringluspõhine ja kestlik väärtusahel ning millega võetakse kasutusele meetmed väärtuse säilitamiseks ja optimeerimiseks alates toote kavandamisest ja tootmisest kuni kasutamise ja korduskasutamise, ümbertöötlemise ja ringlussevõtni, ning mille eesmärk on soodustada asjakohastel juhtudel laetavate akude kasutamist“.

¹ Dok 14167/2020.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

Ettepaneku läbivaatamine toimub keskkonna töörühmas. Selle esitus toimus Saksamaa eesistumise ajal keskkonna töörühma mitteametlikul videokonverentsil 14. detsembril 2020. Komisjon esitles oma ettepanekut ka keskkonna nõukogus 17. detsembril 2020.

Portugali eesistumisperioodil on praeguseks ettepanekule pühendatud 19 keskkonna töörühma videokonverentsi. Samuti esitleti seda konkurentsivõime ja majanduskasvu (tööstus) töörühmas 13. jaanuaril 2021.

Komisjon esitas mõjuhindangu ja seda arutati keskkonna töörühma videokonverentsil 7.–8. jaanuaril 2021. Sellega seoses alustati ettepaneku analüüsi säästvus- ja ohutusnõudeid käsitlevast II peatükist (artiklid 6–12, lisad I–V ja asjakohased määratlused), mille arutamist jätkati 18.–19. jaanuari 2021. aasta koosolekul, ning samuti analüüsiti ohtlike ainete kasutamise piirangute muutmise menetlust käsitlevat artiklit 71 selle asjakohasuse tõttu seoses peatükiga.

Samuti arutati 19. jaanuaril 2021 märgistus- ja teabe esitamise nõudeid käsitlevat III peatükki (artiklid 13 ja 14; VI ja VII lisa ning asjakohased määratlused).

Keskkonna töörühm analüüsis 2., 12., 15. ja 19. veebruari 2021. aasta koosolekutel patareide ja akude olelusringi lõpu haldamist käsitleva VII peatükki (artiklid 46–63; XI ja XII lisa ning asjakohased määratlused).

Komisjon teavitas 2. veebruaril 2021 keskkonna töörühma sõidukisisese aku tööaega käsitleva ÜRO üldise tehnilise normiga seotud käimasolevast tööst.

Tarneahelaga seotud nõuetekohast hoolsuskohustust käsitlevaid sätteid (artiklid 39 ja 72 ning X lisa) arutati 19. veebruaril ja 1. märtsil 2021.

Keskkonna töörühm käsitles 1. märtsil 2021 ka ettepaneku õiguslikku alust ja 2 kWh piirmahutavust puudutavaid nõudeid, mida kohaldatakse sisemise salvestusega tööstuslike akude ja elektrisõidukiakude ja suhtes, võttes aluseks komisjoni esitatud mitteametlikud dokumendid. Samuti arutati keskkonnahoidlikke riigihankeid (artikkel 70).

Keskkonna töörühm käsitles 15. märtsil 2021 VIII peatükki elektroonilise teabevahetuse kohta (artiklid 64 ja 65 ning XIII lisa).

IV peatükki patareide ja akude vastavuse kohta (artiklid 15–20 ning VIII ja IX lisa) ning V peatükki vastavushindamisasutustest teavitamise kohta (artiklid 21–37) ja asjakohaseid määratlusi arutati 22. märtsil 2021.

Keskkonna töörühm arutas oma 29. märtsi 2021. aasta koosolekul VI peatükki ettevõtjate muude kui VII peatükis sätestatud kohustuste kohta (artiklid 38–45, välja arvatud eelnevalt arutatud artikkel 39), IX peatükki liidu turujärelevalve, liidu turule sisenevate patareide kontrolli ja liidu kaitsemeetmete menetluste kohta (artiklid 66–69) ning muudatusi käsitlevat XII peatükki (artikkel 75).

Keskkonna töörühm lõpetas 13. aprillil 2021 artiklite esimese lugemise, arutades üldsätteid käsitlevat I peatükki (artiklid 1–5) ja lõppsätteid käsitlevat XIII peatükki (artiklid 76–79).

Eesistujariik leidis, et põhjenduste käsitlemine enne artiklite sõnastusettepanekute arutamist oleks ennatlik.

Keskkonnaministrite mitteametlikul videokonverentsil 18. märtsil 2021 toimus kavandatava määruse üle poliitiline mõttevahetus, mille eesmärk oli saada poliitilisi suuniseid läbirääkimiste jätkamiseks. Arutelu keskendus ettepaneku õiguslikule alusele ja kohaldamisalale, säästvus- ja ohutusnõuetele, tarneahelaga seotud hoolsuskohustust käsitlevatele sätetele ja olelusringi lõpu haldamisele.

Pärast artiklite esimese lugemise lõpetamist on edasistes aruteludes juhitud eesistujariigi mitteametlikest dokumentidest, mis kajastavad ministrite antud poliitilisi suuniseid, seni peetud arutelusid ja liikmesriikide täiendavaid kirjalikke märkusi. Eesistujariik on oma mitteametlikes dokumentides püüdnud teha kokkuvõtte liikmesriikide tõstatatud peamistest küsimustest, esitada vajaduse korral alternatiivseid ettepanekuid arutelu etapis ning teha kindlaks küsimused teemades, mis nõuavad liikmesriikidelt täiendavat tagasisidet. Seetõttu paluti liikmesriikidel vastata tehtud ettepanekutele ja/või esitada konkreetseid redaktsioonilisi ettepanekuid mitteametlikes dokumentides kindlaks tehtud küsimuste ja muude küsimuste kohta, mida nende arvates on vaja käsitleda.

Eesistujariik on otsustanud keskenduda II peatükile, mis käsitleb säästvus- ja ohutusnõudeid, ning VII peatükile, mis käsitleb patareide ja akude olelusringi lõpu haldamist, kuna need sisaldavad määruse ettepaneku põhisätteid.

Kaks keskkonna töörühma koosolekut olid pühendatud eesistujariigi mitteametlikule dokumendile II peatüki kohta² (20. ja 21. aprill 2021). Keskkonna töörühm käsitles 21. aprillil 2021 ka võimalikku valdkonnaülest lähenemisviisi kergtranspordivahendite akudele.

Eesistujariigi mitteametlikku dokumenti VII peatüki kohta³ arutati viiel keskkonna töörühma koosolekul (27. ja 28. aprillil ning 6., 11. ja 20. mail 2021).

Keskkonna töörühm jätkas oma 26. mai 2021. aasta koosolekul VII peatüki arutamist ning komisjon tegi ettekande, mis puudutas seoseid jäätmete raamdirektiivi artikli 8A ja kavandatud määruse laiendatud tootjavastutust käsitlevate sätete vahel. Eesistujariik kavatseb selle teema juurde juunis tagasi pöörduda ning pidada arutelu patareide ja akude kasutusotstarbe muutmise või nende taastamise üle, et saada liikmesriikidelt konkreetset tagasisidet võimalike edasiste sammude kohta. Samuti peaks komisjon juunis keskkonna töörühmale esitama Teadusuuringute Ühiskeskuse uuringu kergtranspordivahendite akude kohta ning nõukogu õigustalitus võib esitada oma arvamuse ettepaneku õigusliku aluse kohta.

Lisaks keskkonna töörühmas tehtud ulatuslikele ettekannetele on komisjon esitanud mitteametlikud dokumendid õigusliku aluse, õigusakti valiku ja liikmesriikide manööverdamisruumi kohta patareisid ja akusid käsitlevates uutes õigusaktides⁴ ning 2 kWh piirmahutavuse kohta⁵. Komisjon on esitanud ka veepoliitika raamdirektiivi artiklis 8a sätestatud laiendatud tootjavastutuse nõuete ning patareidirektiivist ja patareimääruse ettepanekust tulenevate laiendatud tootjavastutuse kohustuste vastavustabeli⁶ ning peaks jagama mitteametlikku dokumenti akude kasutusotstarbe muutmise või taastamise kohta enne keskkonna töörühmas juunis peetavaid arutelusid.

Liikmesriigid on esitanud analüüsi reservatsiooni ettepaneku kõigi või mõnede osade suhtes ning rõhutanud vajadust kooskõlastada oma seisukohti mitme üksuse vahel, kes vastutavad ettepanekuga reguleeritud küsimuste eest. Liikmesriigid on samuti palunud nõukogu õigustalituselt arvamust ettepaneku õigusliku aluse kohta.

² Dokument 4964/2021.

³ Dokument 5372/2021.

⁴ Dokument 2635/2021 REV 1.

⁵ Dokument 2440/2021.

⁶ Dokument 6858/2021.

Arutelude käigus on eesistujariik püüdnud anda liikmesriikidele võimaluse saada komisjonilt üksikasjalikke selgitusi ettepaneku kogu ulatuse kohta, tulenevalt selle tehnilisest keerukusest, uuenduslikkusest ja laiast kohaldamisalast. Ettepaneku hoolikas analüüsimine iganädalastel kohtumistel ja liikmesriikide saadetud järelmärkused on võimaldanud kindlaks teha kavandatava määruse iga peatüki peamised mureküsimumused. Lisaks on täiendav üksikasjalik arutelu säästvus- ja ohutusnõudeid käsitleva II peatüki ning patareide ja akude olelusringi lõpu haldamist käsitleva VII peatüki üle võimaldanud välja selgitada lahendamist vajavad küsimused ja võimalikud edasised sammud.

III. PEETUD ARUTELUDE SISU

Keskkonnaministrite 18. märtsi 2021. aasta mitteametlikul videokonverentsil tervitasid liikmesriigid patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid käsitleva määruse ettepanekut. Ministrid rõhutasid ettepaneku uuenduslikkust ja ambitsioonikat olemust ning seda, kui oluline on, et ELil oleks patareisid ja akusid käsitlev tulevikukindel õigusraamistik, mis võimaldaks saavutada CO₂-heite vähendamise eesmärgid, tagades samal ajal patareide ja akude säästvuse kogu nende olelusringi jooksul.

Rõhutades hästitoimiva patareide ja akude siseturu olulisust väljendasid ministrid huvi uurida võimalust kasutada kahekordset õiguslikku alust (siseturg ja keskkond), võttes arvesse kavandatava määrusega taotletavaid keskkonnaeesmärke.

Ettepaneku kohaldamisala osas tegi mitu delegatsiooni ettepaneku ennetada kergtranspordivahendite akude kogumise eesmärgi seadmist. Tunnistades nende olulisust väljendasid mõned delegatsioonid säästvus- ja ohutusnõuete ning hoolsuskohustuse sätete osas muret komisjoni pakutud ajakava ja metoodika ning võimaliku halduskoormuse pärast. Seoses olelusringi lõpu haldamisega seadis mitu delegatsiooni kahtluse alla eesmärkide saavutamise teostatavuse kavandatud ajakava raames.

Keskkonna töörühmas toimunud arutelud on võimaldanud ettepanekut üksikasjalikult analüüsida ja teha kindlaks mitmed küsimused, millega tuleb üldise lähenemisviisi vastuvõtmiseks tegeleda.

Ilma, et see piiraks muid tehnilisemat laadi huvi pakkuvaid küsimusi ja üksikute liikmesriikide edasist panust, rõhutab eesistujariik, et eriti olulised on järgmised küsimused:

Õiguslik alus

Paljud liikmesriigid seadsid kahtluse alla komisjoni valitud üheainsa õigusliku aluse (ELi toimimise lepingu artikkel 114) ning palusid nõukogu õigustalitusest selles küsimuses arvamust. Liikmesriigid väljendasid huvi uurida, kas saaks kasutada kahekordset õiguslikku alust, lisades ELi toimimise lepingu artikli 192, kuna nende arvates on ettepaneku keskmes ka keskkonnaküsimused. Eelkõige seati kahtluse alla viide ELi toimimise lepingu artiklile 114 seoses VII peatükiga, mis käsitleb patareide ja akude olelusringi lõpu haldamist. Rõhutati, et praegune patareisid ja akusid käsitlev direktiiv põhineb kahekordsel õiguslikul alusel, mille artiklid on samaväärsed ELi toimimise lepingu artiklitega 192 ja 114.

Üldsätted (I peatükk)

Mõistete (artikkel 2) osas taotlesid liikmesriigid võimalikult ulatuslikku vastavusseviimist juba kehtivates asjakohastes õigusaktides kasutatud mõistetega. Mõned liikmesriigid seadsid kahtluse alla, kas 5 kg maksimumkaalu kindlaksmääramine kantava patarei või aku määratluses on mõttekas. Liikmesriigid väljendasid toetust eesistujariigi esitatud muudatustele järgnevates määratlustes: sisemise salvestusega aku (6); ohtlikud ained (41); tootja (37); tootjavastutusorganisatsioon (38); ringlussevõtja (46); jätta välja „ringlussevõtu tase“ (48); lisada VII peatüki puhul eraldi „volitatud esindaja“ (53). Lisaks pidasid liikmesriigid vajalikuks lisada mõiste „taastamine“ määratlus.

Mõned liikmesriigid taotlesid **pädevast asutusest** komisjonile teatamise tähtaja pikendamist (**artikkel 5**).

Võttes arvesse selle valdkonnaülest olemust, seati kahtluse alla ka sisemise salvestusega elektrisõidukiakude ja tööstuslike akude suhtes kohaldatav **2 KWh piirmahutavuse** nõue. Komisjon esitas mitteametliku dokumendi⁷, milles põhjendati otsust mõjuhinnangus esitatud kulude-tulude analüüsi alusel.

⁷ Dokument 2440/2021.

Seoses lähenemisviisiga **kergranspordivahendite akudele** küsis eesistujariik liikmesriikidelt, kas oleks asjakohane viidata määrusega (EL) 168/2013 hõlmatud sõidukikategooriatele. Liikmesriigid leidsid siiski, et selline lähenemisviis ei võimaldaks hõlmata kõiki kergranspordivahendite akude kategooriaid. Komisjon on teatanud, et ta on palunud Teadusuuringute Ühiskeskusel (JRC) koostada aruanne kergranspordivahendite akude kohta. Eeldatakse, et Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne võimaldab võtta kasutusele uue „vahepealse“ kergranspordivahendite akukategooria ning paremini teabel põhinevad kantavate ja kergranspordivahendite ning kergranspordivahendite ja elektrisõidukite akude vahelised mahutavuse ja kaalu piirmäärad. Pärast dokumendi esitamist keskkonna töörühmale on oodata selle teema täiendavat käsitlemist.

Säästvus- ja ohutusnõuded (II peatükk ja artikkel 71)

Liikmesriigid kahtlesid **patareide ja akudega seotud ohtlike ainete piiranguid** käsitlevate uute erisätete (**artikkel 6, I lisa ja artikkel 71**) vajalikkuses ja lisaväärtuses, võttes arvesse REACH-määruse kohaselt kehtivaid menetlusi. Liikmesriigid väljendasid muret kehtivate õigusaktide ja struktuuride dubleerimise pärast. Liikmesriigid lükkasid tagasi ka artikli 71 kohase menetluse algatamise võimaluse puudumise, mis erineb seega REACH-määrusega kehtestatud menetlusest. Samuti mainiti jäätmeekspertide kaasamise tähtsust. Kahtluse alla seati ka delegeeritud õigusakti kasutamine I lisa sätestatud piirangute muutmiseks. Liikmesriigid ei pidanud piisavaks lisada uut artiklit, millega nähakse ette jäätmekomiteega konsulteerimine enne, kui komisjon palub Euroopa Kemikaaliametil koostada toimik vastavalt artiklile 71. Selle asemel väljendasid liikmesriigid huvi uurida võimalust jätta välja artikkel 71 ja viidata kehtestatud piirangumenetlusele, millega muudetakse REACH-määruses ohtlike ainete piiranguid.

Komisjon põhjendas vajadust lisada patareisid ja akusid käsitlevasse määrusesse konkreetsed sätted, osutades asjaolule, et REACH-määrus ei hõlma jäätmeid, samuti patareide ja akude eripärale ning asjaomaste ainete piiratumale arvule. Samuti kaitses komisjon vajadust range ja kiire menetluse järele, millega muuta ohtlike ainete suhtes kohaldatavaid piiranguid, ning juhtis tähelepanu sellele, et enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteeritakse liikmesriikidega ning eelkõige jäätmeekspertidega, nagu on osutatud artikli 73 lõikes 4.

CO₂ jalajälje nõuete (artikkel 7, II lisa) ja kavandatud ajakavade suhtes väljendati erinevaid seisukohti. Kuigi mõned liikmesriigid väljendasid toetust komisjoni pakutud lähenemisviisile, tundsid mitmed liikmesriigid muret tööstusele avalduva mõju pärast ja eelistasid pikemaajalisi perioode nõuetega kohanemiseks, et pärast arvutusmetoodika vastuvõtmist jääks seega piisavalt aega.

Seoses **ringlussevõetud materjaliga (artikkel 8)** pidasid liikmesriigid raskeks hinnata taaskasutusse võetud koobalti, plii, liitiumi või nikli suhtes kehtestatud miinimumeesmärkide mõju ja teostatavust enne nende arvutamise ja kontrollimise metoodika vastuvõtmist, võttes arvesse ebakindlust seoses ringlussevõetud materjalide piisava koguse kättesaadavusega. Komisjon selgitas kavandatud etapiviisilist lähenemisviisi ja võimalust vaadata eesmärgid läbi teiste õigusaktidega, et püsida kavandatud ajakavas ja tagada seega turukindlus. Mõned liikmesriigid toetasid pikemaajalisi perioode nõuetega kohanemiseks ja nende kohaldamisest tuleneva halduskoormuse vähendamiseks. Mõned liikmesriigid tegid ettepaneku võtta ringlussevõetava materjali jaoks kasutusele suletud ahela süsteem, samas kui teised väljendasid kahtlust kavandatud eesmärkide saavutamisele avalduva mõju tõttu.

Üldiselt toetati **kantavate patareide ja akude jõudlus- ja vastupidavusnõuete kehtestamist (artikkel 9 ja III lisa)**, kuigi väljendati erinevaid seisukohti selle kohta, kui palju aega vajavad ettevõtjad ja ametiasutused nende nõuetega kohanemiseks.

Seoses **tööstuslike patareide ja elektrisõidukiakude jõudlus- ja vastupidavusnõuetega (artikkel 10 ja IV lisa)** seadsid liikmesriigid kahtluse alla kohaldamisala, nimelt patareide ja akude väljajätmise kergtranspordivahendite hulgast. Lisaks tehti ettepanek, et delegeeritud õigusakt ei piirduks IV lisa kehtestatud kriteeriumidega, vaid hõlmaks vajaduse korral nõuete läbivaatamise võimalust. Komisjon selgitas nende sätete ning sõidukisisese aku vastupidavust ja aku ohutust käsitlevate ÜRO eeskirjade vahelisi seoseid.

Seoses **kantavate patareide eemaldatavuse ja asendatavusega (artikkel 11)** väljendasid mõned liikmesriigid muret võimalike lünkade pärast, mis tulenevad mõnedest ettenähtud eranditest, ning pidasid oluliseks määrata kindlaks suuniste vastuvõtmise kuupäev, et hõlbustada erandite ühtlustatud kohaldamist.

Liikmesriigid seadsid kahtluse alla **paiksete akupõhiste energiasalvestussüsteemide ohutust käsitleva artikli 12 ja V lisa** kohaldamisala ning tegid ettepaneku kohaldada ohutussätteid aku olelusringi kõigis etappides. Liikmesriigid tegid ka ettepaneku täiendada V lisa sätetatud ohutusparameetreid. Komisjon väitis, et kohaldamisala põhines mõjuhinnangul, ning märkis, et elektrisõidukite akude ohutusparameetreid hõlmavad ELi sõidukite tüübikinnituse raamõigusaktid ning et akude kogumise ohutust käsitletakse VII peatükis. Komisjon selgitas ka seda, et üldkasutatavate kantavate patareide ohutust hõlmab üldise tooteohutuse direktiiv 2001/95/EÜ.

Liikmesriigid toetasid mitmeid tehnilisi muudatusi, mille eesistujariik oma mitteametlikus dokumendis⁸ välja pakkus.

Märgistus- ja teabe esitamise nõuded (III peatükk)

Tunti muret, kas kavandatud tähtajad **patareide ja akude märgistamise** kohustuse jõustumiseks (**artikkel 13 ja VI lisa**) on rakendatavad, arvestades teiseste õigusaktide vastuvõtmiseks kavandatud lühikest ajavahemikku. Mõned liikmesriigid seadsid kahtluse alla lisatava teabe asjakohasuse, pidades silmas kaasnevat halduskoormust, samas kui teised tegid ettepaneku lisada täiendavat teavet, näiteks patareide kaalu ja keemilise koostise kohta. Komisjon tegi ettepaneku esitada võrdlusdokument, milles esitatakse erinevad sätted teabe kohta, mis peaks sisalduma patareide märgistusel, QR-koodidel ja digitaalsel passil. Komisjon kinnitas, et viite puudumine elavhõbedale artikli 13 lõikes 4 on eksimus, mis tuleb parandada paranduse koostamisega. Seoses **teabega akude seisukorra ja eeldatava kasutusea kohta (artikkel 14 ja VII lisa)** taotles üks liikmesriik artikli kohaldamisala laiendamist elektrooniliste toodete akudele. Komisjon põhjendas seda, et lisatud on üksnes tööstuslikud akud ja elektrisõidukite akud, sellega, et tegemist on akudega, millel on võimalik teine kasutusiga ja mille seisukord on asjakohane teave.

⁸ Dokument 4964/2021.

Patareide ja akude vastavus ja vastavushindamisasutuste teavitamine (IV ja V peatükk)

Mitu liikmesriiki esitas analüüsi reservatsioonide IV peatüki kohta, mis käsitleb patareide ja akude vastavust (artiklid 15–20, VIII ja IX lisa), ning V peatüki kohta, mis käsitleb vastavushindamisasutustest teavitamist (artiklid 21–37), märkides, et riigisisesed konsultatsioonid on endiselt käimas. Mitu liikmesriiki pooldas seda, et **ühtsetes kirjeldustes (artikkel 16)** sätestatud mehhanismi kasutatakse üksnes varuvariantina erandjuhtudel või äärmuslike viivituste korral, väljendades oma eelistust harmoneeritud standardite vastuvõtmise suhtes. Komisjon kinnitas oma kavatsust kasutada menetlust üksnes erandjuhtudel, kui standardite puudumine võib seada ohtu määruse rakendamise, või ajutiselt. Seoses V peatükiga rõhutas komisjon sätete tähtsust vastavushindamisasutuste sõltumatuse tugevdamisel, eelkõige seoses väliste üksuste kontrollitult nõuetega, nagu CO₂ jalajälg, ringlussevõetud materjal ja tarneahelaga seotud hoolsuskohustus.

Ettevõtjate muud kui VII peatükis sätestatud kohustused (peatükk VI)

Liikmesriikide esindajad esitasid mitu tehnilist küsimust. Arutelud keskendusid peamiselt volitatud esindajate kohustustele (artikkel 40), kusjuures liikmesriigid pidasid oluliseks eristada volitatud esindajate määratlust elektri- ja elektroonikaseadmete direktiivis kasutatud määratlusest. Komisjon märkis, et volitatud esindajatele ei antud VII peatüki alusel mingit pädevust.

Artiklit 39 käsitletakse allpool hoolsuskohustust käsitlevates sätetes.

Patareide ja akude olemusringi lõpu haldamine (peatükk VII)

Liikmesriigid rõhutasid selle peatüki äärmist olulisust. Peamised mureküsimused olid seotud kehtivate jäätmeid käsitlevate õigusaktidega, nimelt jäätmete raamdirektiiviga, ja vajadusega paindlikkuse järele seoses olemasolevate ja toimivate tootjavastutuse süsteemidega, mida on riiklikul tasandil juba rakendatud. Kantavate patareide ja akude jäätmete kogumise eesmärkide ja tähtaegade ambitsioonikuse kohta väljendati erinevaid seisukohti. Üldiselt seadsid liikmesriigid kahtluse alla selle, et kergtranspordivahendite akud on jäetud kogumiseesmärkidest välja. Patareide ja akude kasutusotstarbe muutmist ja taastamist käsitlevate sätete kohta paluti täiendavaid selgitusi. Lisaks andsid liikmesriigid täiendavat tagasisidet mitmete eesistujariigi mitteametlikus dokumendis esitatud tehnilist laadi küsimuste kohta.

Seoses **laiendatud tootjavastutusega (artikkel 47)** seadsid liikmesriigid kahtluse alla vajaduse kehtestada lisaks jäätmete raamdirektiivi artiklites 8 ja 8a määratletud nõuetele ka konkreetsed meetmed. Nad pidasid määruse lähenemisviisi liiga ettekirjutavaks, soovides paindlikkust riiklikul tasandil juba kasutatavate ja hästi toimivate süsteemide eripärade suhtes. Leiti ka, et see on vastuolus jäätmete raamdirektiivi eesmärgiga ühtlustada laiendatud tootjavastutuse süsteemid eri jäätmevoogude lõikes. Mõned liikmesriigid väljendasid huvi lisada määrusesse sätteid, mis täiendaksid jäätmete raamdirektiivi. Samuti soovitati uurida võimalust kehtestada määrusega miinimumnõuded ja anda liikmesriikidele võimalus kehtestada täiendavaid sätteid. Sama muret väljendati seoses **tootjate registriga (artikkel 46)** ning liikmesriigid rõhutasid vajadust arvestada juba olemasolevate riiklike registreerimissüsteemidega ja nende eripäradega. Komisjon rõhutas, kui oluline on kehtestada kõigis liikmesriikides ühised eeskirjad, et edendada patareide ja akude ringlust.

Seoses **kantavate patareide ja akude jäätmete kogumisega (artiklid 48 ja 55 ning XI lisa)** väljendati erinevaid seisukohti: mõned liikmesriigid pidasid tähtaegu liiga ambitsioonikateks, mõned toetasid komisjoni ettepanekut ja teised olid vahetähtaja võimaliku pikendamise suhtes paindlikud. Komisjon tunnistas, et kavandatud eesmärgid on ambitsioonikad, aga leidis, et need on siiski saavutatavad tuginedes mõnes liikmesriigis juba saadud kogemustele ja väärtustele. Mõned liikmesriigid seadsid kahtluse alla turul saadaval olevatel akudel ja patareidel põhinevate kogumise määrade arvutamise meetoodika, toetades hoopis kogumiseks kättesaadavatel akudel ja patareidel põhinevat meetoodikat, et võtta arvesse kantavate akude ja patareide üha pikemat kasutusiga. Mõned liikmesriigid pidasid ühtlasi problemaatiliseks seda, et nii tootjatele kui ka liikmesriikidele seatud patarei- ja akujäätmete kogumise kohustused on dubleeritud, ning rõhutasid, kui oluline on selgelt kindlaks määrata vastutus selliste eesmärkide saavutamise eest, võttes arvesse, et õigusaktiks on määrus. Tehti ettepanek artikkel 55 välja jätta, kuna leiti, et selliste eesmärkide saavutamise eest peaksid vastutama tootjad. Komisjon oli väljajätmise vastu, leides, et liikmesriikidele kohustuse seadmine on vajalik kogumiseesmärkide täitmise tagamiseks.

Paljud liikmesriigid vaidlustasid selle, et kergtranspordivahendite akujäätmed on kogumise määrast välja jätud. Komisjon kordas, et Teadusuuringute Ühiskeskuse asjakohane uuring, mille alusel võiks edasi kaaluda, kas kehtestada nimetatud akude kogumise eesmärk, tuleb lõpule viia õigusloomeprotsessi käigus.

Seoses mootorsõidukite akude, tööstuslike patareide ja elektrisõidukiakude jäätmete kogumisega (artikkel 49) taotlesid mõned liikmesriigid selgesõnalise kogumiseesmärgi lisamist või võimalust, et liikmesriigid saaksid otsustada kogumiseesmärgi kehtestamise üle riigi tasandil. Komisjon leidis, et selgesõnaline eesmärk nende patareide ja akude puhul ei saa jääda alla 100%.

Tagasisidet anti mitmete tehnilist laadi küsimuste kohta, et selgitada **turustajate kohustusi (artikkel 50), lõppkasutajate kohustusi (artikkel 51), töötlemiskohtade kohustusi (artikkel 52), jäätmekäitluse eest vastutavate ametiasutuste osalemist (artikkel 53) ja vabatahtlike kogumispunktide osalemist (artikkel 54)**. Mõned liikmesriigid leidsid, et kogutud akusid ja patareid tuleks üle anda ainult tootjatele või tootjavastutuse organisatsioonidele, et tagada laiendatud tootjavastutuse süsteemide kestlikkus. Teisest küljest rõhutas komisjon, kui oluline on avada ringlussevõtuturg uutele ettevõtjatele, et aidata suurendada patareide ja akude kogumist. Liikmesriigid rõhutasid ka, kui keeruline on näha tarbijatele ette kohustus eraldada patarei- ja akujäätmeid.

Seoses **töötlemise ja ringlussevõtuga (artikkel 56 ja XII lisa)** esitasid liikmesriigid mitu ettepanekut XII lisa A osa täiendamiseks seoses konkreetsete ettevaatusabinõude ja ohutusmeetmetega liitiumipõhiste patarei- ja akujäätmete ladustamiseks ja töötlemiseks käitlemise, sortimise ja ladustamise ajal.

Ringlussevõtu määrade ja materjalide taaskasutamise eesmärkide (artikkel 57 ja XII lisa) arutamisel töid liikmesriigid esile seosed uue kasutusotstarbe andmist ja taastamist käsitlevate sätetega ning pidasid vajalikuks selgelt määratleda, millal loetakse aku ringlussevõtuprotsessi sisenenuks. Mitu liikmesriiki vaidlustas asjaolu, et eesmärgid on juba kehtestatud, kuna nende arvutusmetoodika määratakse kindlaks alles hiljem, ning tegid ettepaneku lisada määrusesse põhimõtted, millest metoodika peaks juhinduma. Lisaks leidsid liikmesriigid, et 2025. aasta ringlussevõtu eesmärgid peaksid sõltuma sellest, kas võetakse vastu rakendusakt, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad nende arvutamiseks kavandatud tähtjaks. Tehti ka ettepanek lubada kõrvaldada teatud patareid, mida ei tohiks ringlusse võtta (nt elavhõbedat sisaldavad patareid).

Liikmesriigid andsid teada, et jäätmesaadetiste määruse eeldatavat läbivaatamist silmas pidades on vaja vaadata läbi **patarei- ja akujäätmete vedu käsitlevad sätted (artikkel 58)**. Tehti ettepanek lisada viide akudele ja patareidele, mida eksporditakse uue kasutusotstarbe andmiseks ja taastamiseks.

Eriti oluliseks peeti **tööstuslikele patareidele ja akudele ning elektrisõidukiakudele (artikkel 59 ja VII lisa) uue kasutusotstarbe andmise ja taastamisega seotud nõudeid**. Liikmesriigid rõhutasid vajadust selgitada nende toimingute olemust, registreerimis- või loamenetlusi, mida ettevõtjad peaksid järgima, ning jäätmestaatuse lõppemise kohaldamise aega, samuti taotlesid nad „taastamise“ mõiste kasutuselevõtmist. Liikmesriigid väljendasid toetust ettepanekus esitatud raamistikule, muu hulgas nõudele, et kõik akud, mis on taastatud või millele on antud uus kasutusotstarve, peavad vastama kõigile kohaldatavatele nõuetele, ning märkisid, et on oluline, et selliste akude laiendatud tootjavastutus oleks selgelt määratud. Keskkonna töörühmalt oodatakse selle küsimuse edasist arutamist, võttes aluseks mitteametliku dokumendi, mille komisjon ette valmistab.

Liikmesriigid leidsid, et lõppkasutajate teadlikkuse suurendamise kampaaniad tuleks muuta kohustuslikuks **olelusringi lõppu käsitleva teabe (artikkel 60)** raames. Mõned liikmesriigid väljendasid muret seoses „nähtava tasuga“, mis toob uue aku müügihetkel lõppkasutaja jaoks eraldi välja tootja poolt kaetavad kulud, ning tegid ettepaneku see säte välja jätta.

Seoses **aruandlusega pädevatele asutustele (artikkel 61)** ja **aruandlusega komisjonile (artikkel 62)** tõstatasid liikmesriigid mitu küsimust, nimelt seoses liikmesriigi territooriumilt järgneval aastal välja viidavaid kantavaid patareisid käsitleva aruandluse teostatavuse ja vastutusega ning teabe jagamisega teises liikmesriigis toimuvate jäätmekäitlustoimingute kohta. Eelkõige tõstati küsimusi seoses sellega, kas nende liikmesriikide puhul, kellel ei ole akude ja patareide ringlussevõtu rajatisi, on kohaldatav liikmesriigi kohustus esitada aruanne nende territooriumil kogutud akude ja patareide ringlussevõtu määrade ja materjalide taaskasutamise kohta. Komisjon selgitas, et ta järgis kehtivaid aruandluskohustusi (otsus 2008/763/EÜ), kuid tunnistas küsimuse keerukust ja võimalikku vajadust tugevdada sätteid, millega kindlustada, et pädevad asutused saavad tagada, et esimese ringlussevõtukoha käitaja täidab seda kohustust. Samuti väljendati muret seoses aruandluskohustuste täitmise tähtaegadega.

Seoses **VII peatüki kohaldamisega (artikkel 63)** taotlesid mõned liikmesriigid VII peatüki kohaldamise kuupäeva edasilükkamist. Komisjon rõhutab sellise edasilükkamise mõju määruse mitmele sättele.

Lisaks eespool nimetatud küsimustele toetasid liikmesriigid mitmeid tehnilisi muudatusi, mille eesistujariik oma mitteametlikus dokumendis⁹ välja pakkus.

Elektrooniline teabevahetus (VIII peatükk)

Üldiselt kiitsid liikmesriigid peatüki heaks. Liikmesriikide vastustes keskenduti peamiselt selgitamistaotlustele, mis puudutasid **elektroonilise teabevahetussüsteemi (artikkel 64 ja XIII lisa) ning akupassi (artikkel 65)** kooskõlastamist muude III ja VII peatükis sätestatud aruandlus- ja teavitamiskohustustega. Komisjon selgitas, et kuigi elektroonilises andmevahetussüsteemis viidatakse akumudelile, on akupass iga aku jaoks eraldi register, mis sisaldab lisaks XIII lisas ettenähtule ka muutuvat teavet. Komisjon jagab täiendavat teavet erinevate sätete koosmõju kohta. Muud probleemid, mis on seotud kogutud teabele juurdepääsuga (eelkõige tootjavastutusorganisatsioonide ning remondi-, kasutusotstarbe muutmis- või taastamistoiminguid teostavate ettevõtjate ja võimalike ostjate poolt) ning passiga seotud vastutuse üleandmisega sõltuvalt aku seisundi muutumisest.

Liidu turujärelevalve, liidu turule sisenevate patareide ja akude kontroll ning liidu kaitsemeetmete menetlus (peatükk IX) ja muudatused (peatükk XII)

Mõned liikmesriigid esitasid nimetatud peatükkide suhtes analüüsi reservatsiooni. Liikmesriikide märkused oli minimaalsed ning koosnesid selgitustaotlustest ja väga spetsiifilistest ettepanekutest. Komisjon rõhutas sätete vastavusse viimist tooteid käsitleva uue õigusraamistikuga. Peatüki käsitlemist oleks vaja jätkata, et hinnata võimalikke mureküsimusi.

Keskkonnahoidlikud riigihanked (artikkel 70)

Liikmesriigid väljendasid üldiselt keskkonnahoidlikke riigihankeid käsitlevate sätete määruksesse lisamise üle heameelt. Siiski tõstatati küsimusi artiklis sätestatud kohustuste täitmise kohta enne selliste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist, millega kehtestatakse keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslikud miinimumkriteeriumid või -eesmärgid. KOM märkis, et liikmesriigid võiksid järgida artiklites 7–10 sätestatud nõudeid.

⁹ Dokument 5372/2021.

Tarneahelaga seotud hoolsuskohustus (artiklid 39 ja 72 ning X lisa)

Liikmesriigid tunnistasid selle küsimuse olulisust, kuid seadsid kahtluse alla seosed äriühingute kestlikku üldjuhtimist ja hoolsuskohustust käsitleva tulevase seadusandliku ettepanekuga. Samuti väljendasid liikmesriigid muret sellega seotud halduskoormuse pärast, eelkõige VKEde jaoks, ning väärtusahelate rakendamise ja kontrollimise pärast kolmandates riikides. Komisjon tunnistas, et kontrollimiseks on vaja haldusmenetlusi, kuid märkis, et mõjuhinnangu kohaselt eeldati, et sätted on suunatud ainult suurtele ettevõtetele. Samuti rõhutas ta põhjenduses 70 esitatud viidet määruse võimalikule kohandamisele seoses tulevaste seadusandlike muudatustega.

Artikli 4 (säätvus-, ohutus-, märgistus- ja teabe esitamise nõuded) arutamisel selgitas komisjon, et hoolsuskohustust käsitlevaid sätteid ei lisatud kõnealusesse artiklisse, kuna need ei ole rangelt tootenõuded, vaid ettevõtjate kohustused.

Delegeeritud volitused ja komiteemenetlus (peatükk XI)

Artiklis 73 sätestatud delegeeritud õigusakte arutati kogu asjaomaste artiklite analüüsi käigus. Liikmesriigid esitasid reservatsiooni mõne delegeeritud õigusakti kohta, eelkõige seoses II peatükiga, ning mõnel juhul tegi eesistujariik ettepaneku volituste delegeerimine läbi vaadata. Üldiselt väljendasid liikmesriigid suurt muret mitme delegeeritud õigusakti ja rakendusakti vastuvõtmiseks kavandatud tähtaegade ning nendega seotud sätete jõustumise pärast.

Lõppsätted (XIII peatükk)

Liikmesriigid kahtlevad kehtiva akudirektiivi kehtetuks tunnistamise ja üleminekueeskirjade ning jäätmete raamdirektiivis ja määruse ettepanekus sätestatud laiendatud tootjavastutuse nõuete vastastikusel mõjus.

Määruse kohaldamise kuupäeva (jaanuar 2022) peeti ebarealistlikuks, eriti arvestades määruse üle peetavate läbirääkimiste keerukust, ning liikmesriigid taotlesid selle edasilükkamist.

IV. JÄRELDUSED

Eesistujariik Portugali praeguse kava kohaselt korraldab keskkonna töörühm juuni lõpuks 21 mitteametlikku videokonverentsi patareisid ja akusid käsitleva määruse teemal.

Eesistujariik leiab, et ettepaneku põhjaliku analüüsi käigus on saanud selgeks selle täielik ulatus ja on kindlaks tehtud liikmesriikide jaoks muret tekitavad põhiküsimused, võimaldades ühtlustada edasist tööd, mida on vaja üldise lähenemisviisi vastuvõtmiseks.

Seni peetud arutelude põhjal ja ilma et see piiraks vajalikku edasist tööd III osas kirjeldatud küsimustega, teeb eesistujariik kindlaks järgmised peamised küsimused, mis vajavad poliitilisest ja õiguslikust seisukohast täiendavat tööd:

- õiguslik alus
- lähenemisviis, mida tuleb järgida kergtranspordivahendite akude puhul
- ohtlike ainete kasutamise piirangute muutmise menetlus
- säästvus- ja ohutusnõuete jaoks kavandatud tähtajad, mis on seotud teiste õigusaktidega seotud vajaliku ulatusliku tööga
- kooskõla kehtivate jäätmealaste õigusaktidega ja liikmesriikidele antud paindlikkus laiendatud tootjavastutusega patareide ja akude puhul
- kogumise eesmärkide ambitsioonikuse tase
- hoolsuskohustuse sätted, pidades silmas tulevast õigusakti ettepanekut äriühingu kestliku üldjuhtimise ja hoolsuskohustuse kohta

Eesistujariik Portugal on pühendunud tegema tihedat koostööd järgmise eesistujariigi Sloveeniaga, et hõlbustada keskkonna töörühmas arutelude jätkamist ja tagada nõukogus dokumendi menetlemise sujuv edenemine. Sel eesmärgil kavatses eesistujariik poolaasta lõpuks teha tööd II ja VII peatükki käsitleva kompromissettepaneku koostamiseks.

Eesistujariik on siiralt tänulik komisjonile suurepärase koostöö eest keskkonna töörühmaga ning esitatud üksikasjalike selgituste ja mitteametlike dokumentide eest, samuti liikmesriikidele nende pühendumuse ja väärtusliku panuse eest iganädalastel kohtumistel ning täiendavate ulatuslike kirjalike märkuste esitamise eest.

COREPERil palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta, et esitada see keskkonna nõukogule selle 10. juuni 2021. aasta istungil.